

de kerk van Adorp

De kerk van Adorp is uit baksteen opgetrokken en dateert vermoedelijk uit het midden van de dertiende eeuw.

Een schets van het dorpsgezicht van Adorp gezien vanuit *Heksum* (ten noordwesten van Adorp), afgebeeld op een kaart uit 1643, geeft ons een indruk van de kerk. De kerk had twee topgevels. De oostelijke topgevel is voorzien van ramen of siernissen (blinde nissen). De kerk had een vrijstaande westtoren die nauwelijks hoger is dan het kerkgebouw. De toren is voorzien van een zadeldak en heeft aan de twee zichtbare kanten galmgaten

De verbouwing van 1667

In 1667 heeft de kerk een ingrijpende verbouwing ondergaan. Bij de verbouwing werd de oostelijke topgevel afgebroken en werd een schilddakverbinding met het oude dak aangebracht. De noordelijke en zuidelijke ingang werden dichtgemetseld en aan de westzijde kwam de huidige toegang tot stand. De sporen van de vroegere ingangen werden bij de restauratie van 1968 aangetroffen. Tevens zijn toen sporen van een hagnoscoop (open venster) in de noordmuur aangetroffen. Deze sporen zijn zichtbaar gemaakt aan de binnenzijde der muren. De smalle boogramen in de noord- en de zuidmuur werden zowel in de hoogte als de breedte uitgebroken en vervangen door grote glas-in-lood ramen. In 1855 werden deze op hun beurt door ijzeren ramen vervangen. Een raam in de westgevel werd eveneens uitgebroken. Een vrij grote nis – bedoeld voor kaarsen of beelden - werd dichtgemetseld.

De losstaande toren werd in 1794 afgebroken. De kerk werd toen voorzien van een dakruiter. Hierin werd de torenklok van Harssens gehangen. Rond 1800 onderging de top van de westgevel een verbouwing. De bovenste helft werd opnieuw opgemetseld.

In zijn schoolmeestersrapport uit 1828 beschrijft meester Brill de verdwenen toren aldus: *“destijds stond te Adorp eenen ouden toren, weinig hoger dan de kerk, doch zeer sterk en van schietgaten voorzien.”*

In 1849 werd de dakruiter vernieuwd. Boven het orgel werd een nieuwe zoldering aangebracht omdat gebleken was dat het orgel schade ondervond van wateroverlast. De neo-klassieke pleistering van de buitengevels dateert waarschijnlijk al van voor 1847, omdat uit dit jaar het oudste grafgedenksteen in de muur dateert. In de boekhouding van de kerkvoogdij – die sedert 1840 bewaard zijn gebleven – staat overigens niets vermeld over de bepleistering.

De dakruiter is van 1968-1969 gerestaureerd met behulp van subsidies van de overheden. In 1980 is de kerk overgedragen aan de Stichting Oude Groninger kerken. In 1986 werd de kerk door vrijwilligers opgeknapt. Het bruine plafond met de zolderbalken werd

zachtblauw overgeschilderd. In de negentiger jaren is de pleisterlaag aan de buitenzijde der kerk vernieuwd. De grauwgrijze kleur werd vervangen door een lichtgeel. In 1999 werd de scheur in de klok gerepareerd.

Het meubilair

De banken, de preekstoel, het doophek, de kerkeradsbanken, het koorhek en de avondmaalstafel zijn gaaf en dateren uit de 17e eeuw. Vermoedelijk uit het jaar van de herbouw: 1667. De avondmaalsbanken dateren uit 1901, toen de kerkeraad besloot een eind te maken aan het staan tijdens het avondmaal. Het avondmaalszilver is bescheiden en bestaat uit verzilverd nikkel.

Het orgel werd in 1815 ingewijd. Het is onduidelijk waar dit orgel vandaan kwam. Mogelijk uit de afgebroken kapel van Harssens. Het pijpwerk is voor een belangrijk deel eind 17e eeuws. In 1898 werd het herbouwd door Marten Eertman te Noordwolde. Hij maakte gebruik van een groot aantal oude pijpen. Het orgel werd opnieuw in gebruik genomen in 1996.

Een fraai 17e eeuws *offerblok* dat in de jaren '80 op zolder werd aangetroffen is inmiddels gerestaureerd en heeft zijn plaats binnen het doophek terug gekregen.

De *klok* in de toren is afkomstig uit de afgebroken kerk van Harssens en dateert uit 1618. De klok vertoonde een forse scheur en werd in 1999 in Duitsland gerepareerd door middel van een electromagnetische behandeling. De klank is nu weer zuiver. Het opschrift van de klok luidt: "*Henric Wegewart D.I. heeft mi gegoten vor de van Harssens in Deventer anno 1618*"

Het uurwerk dat in 1636 door de Groninger uurwerkmaker Thijs Pieters werd vervaardigd, is in 1954 vervangen. Het oude uurwerk is gerestaureerd, en is in het koor van de kerk tentoongesteld.

De verklaring van het bord met het wapen van Harssens

"Het wapen van de Heerlijkheid Harssens die met Adorp een regtstoel uitmaakt, vanouds omgaande in acht beurten. Eveneens verenigd in het kerkelijke, berust de collatie bij opgemelde heerlijkheid"

In 1252 werden de rechtstoelen ingesteld. In een kerspel waren er soms meerdere klauwen of kluften. Elke klauw bestond uit een aantal edele heerden, die de redgers leverden. Een edele heerd moest aan een zeker aantal grazen voldoen. Binnen de klauw werd per ommegang recht gesproken. In Adorp in 8 beurten.

Lijst met predikanten

In de kerk hangt een bord – daterend uit 1990 - met de predikanten die vanaf 1596 in Adorp gestaan hebben.

